

Paper type:
Research paper

Abstract

The Mediating Role of the Quality of Islamic Life in the Relationship between Academic Perfectionism and the Spiritual Intelligence of the Senior High School Students

■ Esmat Hassan-Pour¹ ■ Parvin Salari Chineh² ■ Adibeh Barshan³ ■ Vahid Manzari Tavakoli⁴

- **Objective:** This study aimed at investigating the mediating role of the quality of Islamic life in the relationship between academic perfectionism and the spiritual intelligence of the senior high school students.
- **Method:** This correlational study was conducted using a structural equation modeling. The statistical population included all 1046 senior high school students in Kerman, Iran, in the academic year of 2021-2022. 342 students were selected as a sample using a multi-stage cluster sampling method. In order to collect data, Namqi's questionnaire of quality of Islamic life (2014), Rasouli and Bahrami's questionnaire of academic perfectionism (2015) and Abdollah-Zadeh and his colleagues' questionnaire of spiritual intelligence (2017) were used. The data were analyzed using structural equation modeling with AMOS software version 23 and SPSS version 22.
- **Findings:** There is a direct, positive, and significant relationship between the variables of the quality of Islamic life and academic perfectionism ($t = 11.182$, $\beta = 0.35$), a direct, positive, significant relationship between the variables of the spiritual intelligence and academic perfectionism ($t = 8.224$, $\beta = 0.24$), and a direct, positive and significant relationship between the variables of spiritual intelligence and the quality of Islamic life ($t = 13.716$, $\beta = 0.59$). In addition, there is an indirect, positive, significant relationship between the variables of spiritual intelligence and academic perfectionism with the mediating role of Islamic quality of life ($\beta = 0.23$).
- **Conclusion:** Academic perfectionism is one of the causes of students' failure, and what can improve it is paying attention to the quality of Islamic life and spiritual intelligence. Therefore, by increasing spiritual intelligence and improving the quality of Islamic life, one can reduce academic perfectionism in students.

Keywords: quality of Islamic life, academic perfectionism, spiritual intelligence, senior high school students.

- **Citation:** Hassan-Pour, E, Salari-Chineh, P, Barshan & A, Manzari Tavakoli, V. (2023) The Mediating Role of the Quality of Islamic Life in the Relationship between Academic Perfectionism and the Spiritual Intelligence of the Senior High School Students. *Applied Issues in Islamic Education*, 8 (1): 111-128.

Received: 2023/04/15 **Revised:** 2023/04/21 **Accepted:** 2023/04/30 **Published:** 2023/05/12

1. Assistant Professor, Department of Educational Sciences and Psychology, Payam Noor University, Tehran, Iran.
Email: ehsanpour5@pnu.ac.ir 0000-0001-5399-7287
2. **Corresponding Author:** Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Farhangian University, Tehran, Iran.
Email: p.salari@cfu.ac.ir 0000-0002-9374-7212
3. Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Farhangian University, Tehran, Iran.
Email: a.barshan@cfu.ac.ir 0000-0003-0575-1359
4. Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Farhangian University, Tehran, Iran.
Email: v.manzari@cfu.ac.ir 0000-0001-7093-9476

پروشکاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

نقش میانجی‌گری کیفیت زندگی اسلامی در رابطه بین کمال‌گرایی تحصیلی با هوش معنوی دانش‌آموزان

عصمت حسن پور* ■ پروین سالاری‌چینه** ■ ادیبه برشان*** ■ وحید منظری‌توکلی****

چکیده

هدف: این پژوهش با هدف بررسی نقش میانجی کیفیت زندگی اسلامی در رابطه بین کمال‌گرایی تحصیلی با هوش معنوی دانش‌آموزان انجام شد.

روش: نوع پژوهش همبستگی به شیوه معادلات ساختاری بود. جامعه پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر کرمان به تعداد ۱۰۴۶ نفر در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بود. ۳۴۲ نفر به روش نمونه‌گیری خوش‌های چند مرحله‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های کیفیت زندگی اسلامی نامقی (۱۳۹۴)، کمال‌گرایی تحصیلی رسولی و بهرامی (۱۳۹۵) و هوش معنوی عبدالله‌زاده و همکاران (۱۳۸۷) استفاده شد. داده‌ها به شیوه مدل‌سازی معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار Amos نسخه ۲۳ و SPSS نسخه ۲۲ تحلیل شدند.

یافته‌ها: رابطه مستقیم متغیر کیفیت زندگی اسلامی بر کمال‌گرایی تحصیلی ($\beta = ۰/۳۵, t = ۱۱/۱۸۲$) مثبت و معنادار است، رابطه مستقیم متغیر هوش معنوی بر کمال‌گرایی تحصیلی ($t = ۸/۲۲۴$) مثبت و معنادار است. همچنین رابطه مستقیم متغیر هوش معنوی بر کیفیت زندگی اسلامی ($\beta = ۰/۲۴, t = ۱۳/۷۱۶$) مثبت و معنادار است. رابطه غیر مستقیم متغیر هوش معنوی بر کمال‌گرایی تحصیلی با نقش میانجی کیفیت زندگی اسلامی ($\beta = ۰/۲۳$) مثبت و معنادار است.

□ تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱/۲۶ □ تاریخ ویرایش: ۱۴۰۲/۲/۱ □ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۲/۵ □ تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۲/۱۲

* استادیار، گروه علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه پیام‌نور، تهران، ایران.

E-mail: ehsanpour5@pnu.ac.ir 0000-0001-5399-7287

** نویسنده مسئول: استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.

E-mail: p.salari@cfu.ac.ir 0000-0002-9374-7212

*** استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.

E-mail: a.barshan@cfu.ac.ir 0000-0003-0575-1359

**** استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.

E-mail: v.manzari@cfu.ac.ir 0000-0001-7093-9476

● نتیجه‌گیری: کمال‌گرایی تحصیلی یکی از علل عدم موفقیت دانش‌آموزان است و آن‌چه را که موجب بهبود آن می‌شود توجه به کیفیت زندگی اسلامی و هوش‌معنوی می‌باشد. بنابراین با افزایش هوش‌معنوی و بهبود کیفیت زندگی اسلامی می‌توان کمال‌گرایی تحصیلی را در دانش‌آموزان کاهش داد.

واژه‌گان کلیدی: کیفیت زندگی اسلامی، کمال‌گرایی تحصیلی، هوش‌معنوی، دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم

مقدمه

نقش معنویت و مذهب در سلامت، آرامش و پیشرفت جوانان در سالیان اخیر مورد توجه پژوهشگران حوزه تعلیم و تربیت اسلامی قرار گرفته است. دانش‌آموزانی که در حیطه معنوی به‌صورت سالم پرورش می‌یابند احتمال بیشتری دارد که در موقعیت‌های مختلف زندگی نظیر پیشرفت تحصیلی موفق باشند (کمری و فولادچنگ، ۱۳۹۵). هوش معنوی^۱ یکی از مفاهیمی است که در پرتو توجه و علاقه جهانی روان‌شناسان به حوزه دین و معنویت مطرح شده که سازهای معنویت و هوش را درون یک سازه جدید ترکیب می‌کند (جعفری و ملایی، ۱۳۹۸). هوش معنوی بیانگر مجموعه‌ای از توانایی‌ها و ظرفیت‌ها و منابع معنوی است که کاربردی آن‌ها موجب افزایش انطباق‌پذیری و در نتیجه سلامت روان افراد می‌شود. هوش معنوی به ما اجازه می‌دهد که تا آن‌جایی که ممکن است موقعیت را تغییر و یا بهتر کرده و در واقع، آن را اداره کنیم (برزگر بفرویی، رضایی‌پور و پاک‌دیده، ۱۴۰۱). هوش معنوی، یکپارچه‌کننده زندگی درونی و معنوی با زندگی بیرونی و محیط کار است، به‌طوری‌که می‌تواند در کاهش مشکلات و مسائل بیرونی و اجتماعی مؤثر واقع شود (Hosseinzadeh, Shojaee & Sadeghi Khosravi, 2020). از آن‌جایی که خانواده و مدرسه دو عامل اجتماعی مؤثر در زندگی دانش‌آموزان می‌باشد شناخت عواملی که با هوش‌معنوی دانش‌آموزان در محیط مدرسه و خانواده رابطه دارد قابل اهمیت است (سیستانی‌الله‌آبادی، البرزی و خوشبخت، ۱۳۹۹). از طرفی استفاده از هوش معنوی دانش‌آموزان را قادر می‌سازد تا برای حل مشکلات تحصیلی با شیوه نگرش معنوی اقدام کنند و به حقیقت رسیده و احساس موفقیت و کمال‌گرایی نمایند که یکی از متغیرهای مرتبط با هوش‌معنوی، کمال‌گرایی تحصیلی می‌باشد (Ziyayev, 2022).

تمایل به موفقیت و پیشرفت تحصیلی بالا موجب بروز رفتار کمال‌گرایانه در تحصیل می‌گردد. در شکل مرضی کمال‌گرایی، اعتقاد یا باور به این موضوع است که کار یا بازده هر چیزی که کامل نیست، غیرقابل قبول است (یحیی‌زاده، حسین‌زاده و کیاپور، ۱۳۹۸). کمال‌گرایی یکی از ویژگی‌های شخصیتی است و نقشی مهم در علت‌شناسی و استمرار دوره بالینی آسیب‌های روانی بازی می‌کند. کمال‌گرایی را علامت عمومی روان‌نژندی و وسواس است که فرامن‌تنبیه‌گر آن را در جهت رسیدن به اهداف آرمانی کمال و برتری به کار می‌بندد (Chen, Yang & Jiao, 2022). کمال‌گرایی یک ویژگی شخصیتی است که به‌وسیله سعی برای خودشکوفایی و تدارک معیارهای افراطی برای عملکرد توأم با تمایل برای ارزیابی کلی شاخص نزد فرد مشخص می‌گردد (Endleman, Brittain & Vaillancourt, 2022). کمال‌گرایی باوری است مبنی بر این که می‌توان و باید به یک حالت کامل و بدون عیب دست یافت. در شکل مرضی کمال‌گرایی، اعتقاد یا باور به این موضوع است که کار یا بازده هر چیزی که کامل نیست، غیرقابل قبول است. کمال‌گرایی یکی از ویژگی‌های شخصیتی است و نقش مهمی در علت‌شناسی و استمرار دوره بالینی آسیب‌های روانی بازی می‌کند (تقی‌نیا، ۱۴۰۱). کمال‌گرایی به‌عنوان سبک شخصیتی در نظر گرفته می‌شود که در آن برای انجام اعمال بدون نقص تلاش زیادی کرده و معیارهای بالایی را برای ارزیابی در رفتار در نظر می‌گیرند کمال‌گرایی نیاز شدید برای پیشرفت است و این گرایش به‌صورت معیارهای شخصی بالا و غیر واقع‌بینانه آشکار می‌شود. اگر چه کمال‌گرایی بر قضاوت پیشرفت اثر مثبت دارد اما به‌عنوان صفتی نوروپیک در روانشناسی محسوب می‌شود (Fernández-García, Gil-Llario, Castro-Calvo, Morell-Mengual et al, 2022). بر این اساس کمال‌گرایی و هوش معنوی برای شناسایی انتخاب‌هایی که در بهزیستی روانشناختی و رشد سلامتی کل بشر نقش دارند، امری لازم است؛ بنابراین، هوش معنوی مکانیسمی است که توسط آن کیفیت زندگی جوانان، بهبود می‌یابد (Ma & Wang, 2020).

در مفهوم جدید سلامتی، افراد در مقابل خود مسئول بوده و باید سبک زندگی سالمی را برای خود برگزینند. نگرش انسان به رویدادها از جمله سلامت و بیماری و تعبیر و تفسیرهای آن‌ها تعیین‌کننده سلامت روانی است (حیدرپور، صادق‌زاده قمصری و سجادی، ۱۳۹۷). سبک زندگی به‌عنوان نمونه‌ای از عقاید و اهدافی است که شخص آن را برای اندازه‌گیری ارزش خود و تعامل با دیگران به کار می‌برد. قرآن کریم بر اندیشیدن،

تعقل و تدبیر بسیار تأکید کرده است و آن را ابزار درک واقعیت و حقیقت دانسته است. سلامت جسمانی، روانی و سبک زندگی اسلامی بر کیفیت زندگی افراد تأثیر دارد (عسگری، منظری توکلی، منظری توکلی و زین‌الدینی، ۱۳۹۹).

مقوله کیفیت زندگی به این دلیل حائز اهمیت می‌باشد که در صورت عدم توجه می‌تواند منجر به ناامیدی، نداشتن انگیزه، کاهش فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و بهداشتی شده و در ابعاد عمیق‌تر بر توسعه‌ی اقتصادی-اجتماعی یک کشور اثرگذار باشد (Zheng, Jin, Shi, Duan et al, 2018). توجه به میزان سلامتی افراد و قدرت

تأثیرگذاری بیماری‌های روانی و جسمی بر عملکرد روزانه موجب به وجود آمدن رویکرد جدیدی به نام کیفیت زندگی شده است. کیفیت زندگی یک مفهوم ذهنی است که دارای ابعاد گوناگون می‌باشد. راهبردهای جدید سازمان بهداشت جهانی بیان می‌کند که کانون و تمرکز پژوهش‌ها باید چشم‌انداز سلامتی را مدنظر قرار دهد و بر افزایش کیفیت زندگی افراد تمرکز کند (Valles-Colomer, Falony, Darzi, Tigchelaar et al, 2019).

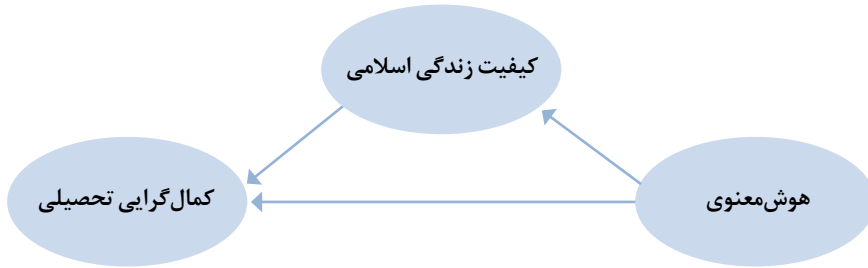
طبق تعریف سازمان بهداشت جهانی کیفیت زندگی مفهومی چند بعدی شامل درک فرد از وضعیت زندگی با توجه به اهداف، انتظارات و استانداردها و اولویت‌های موردنظر می‌باشد. از آنجایی که زنان از مهم‌ترین ارکان خانواده می‌باشند، بنابراین کیفیت زندگی این افراد نه تنها بر بقای آن‌ها می‌تواند تأثیرگذار باشد، بلکه بر کیفیت زندگی و انسجام ساختار خانواده نیز تأثیرگذار می‌باشد (فلاح‌زاده، ربیعی فرادنبه، فرات‌یزدی، عابدی کوشکی و همکاران، ۱۳۹۵). کیفیت زندگی درک فرد از موقعیت زندگی شخصی، فرهنگ و سیستم ارزشی که در آن زندگی می‌کند و اهداف، انتظارات، استانداردها و اولویت‌های ایشان تعریف شده است (Aden, Norton, Pulsipher, Johnson et al, 2020). کیفیت زندگی مفهومی کلی و ناشی از نحوه‌ی ادراک شناختی و عاطفی شخص از کل زندگی است. به همین علت، افراد دارای کیفیت زندگی بالا، هیجان‌های مثبت بیشتری را تجربه می‌کنند، از گذشته و آینده خود و دیگران، رویدادهای مثبت بیشتری را به یاد می‌آورند و ارزیابی مثبتی از پیرامون خود دارند (سلیمانی، سرشار و میرمهدی پورکوه‌کمر، ۱۳۹۹).

خوانساری، مکاریانپور و دهقانی (۱۳۹۸)، در پژوهش خود با عنوان بررسی رابطه کمال‌گرایی و کیفیت زندگی در بین دانشجویان دانشگاه علمی کاربردی فرهنگ و هنر شماره یک اصفهان، نشان دادند که بین کمال‌گرایی و دو بعد کیفیت زندگی (بعد جسمی

و بعد روانی ارتباط مستقیم وجود دارد. صمدی (۱۳۹۵)، در پژوهشی با عنوان بررسی رابطه کمال‌گرایی با کیفیت زندگی دانشجویان کارشناسی ارشد دانشکده علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز نشان داد که بین کیفیت زندگی و کمال‌گرایی گرایه رابطه مستقیمی وجود دارد. در پژوهشی با عنوان رابطه ابعاد کیفیت زندگی با سبک زندگی اسلامی نشان داده شد که بین کیفیت زندگی با سبک زندگی اسلامی ارتباط مستقیم و معناداری وجود دارد. (Zia, Naveed, Fasih & Meero (2022).

سلاجقه (۱۴۰۰)، در پژوهشی با عنوان بررسی رابطه سبک زندگی اسلامی با هوش معنوی دبیران نشان داد که رابطه معنی‌دار بین سبک زندگی اسلامی با هوش معنوی و مؤلفه‌های آن وجود دارد. هوش معنوی بر سلامت روان دانش‌آموزان نیز می‌تواند مؤثر باشد (ایزدی و جامعی‌ندوشن، ۱۳۹۶). آشکارگر، آشکارگر، ذبیحی و سعیدی (۱۳۹۹)، در پژوهش خود با عنوان رابطه کیفیت زندگی اسلامی معلمان با هوش معنوی دانش‌آموزان پایه هفتم شهر بندرگز، نشان دادند که بین مؤلفه‌های نزدیکی به خدا، روابط مثبت و خودمختاری در معلمان با هوش معنوی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. هم‌چنین یافته‌های حاصل از رگرسیون نشان داد کیفیت زندگی اسلامی با هوش معنوی دانش‌آموزان ارتباط داشت. در پژوهشی نقش هوش معنوی و عوامل جمعیت‌شناختی به عنوان پیش‌بینی‌کننده استرس شغلی، کیفیت زندگی و اضطراب کرونا در پرستاران در طول همه‌گیری ویروس کرونا، نشان داده شد که بین کمال‌گرایی و هوش معنوی ارتباط مستقیمی وجود دارد. (Yadollahpour, Nouriani, Faramarzi, Yaminfirooz, Shams & Gholinia, 2023).

در جمع‌بندی مطالب گفته شده می‌توان این‌گونه اظهار داشت که هوش معنوی تا حد زیادی با کمال‌گرایی تحصیلی دانش‌آموزان رابطه دارد و از سوی دیگر ارتباط معناداری بین سبک زندگی اسلامی و متغیرهای مرتبط با پیشرفت تحصیلی و هم‌چنین نگرش‌های دینی و مذهبی وجود دارد. دانستن این‌که در کمال‌گرایی تحصیلی دانش‌آموزان، هوش معنوی و کیفیت زندگی اسلامی آن‌ها تا چه حد تأثیرگذار است، ضروری به نظر می‌رسد. در واقع این پژوهش به دنبال بررسی این سؤال کلی است که رابطه بین کمال‌گرایی تحصیلی و هوش معنوی دانش‌آموزان تحت تأثیر کیفیت زندگی آنان هست یا خیر. آموزش و پرورش دیگر و با توجه به کمبود منابع پژوهشی در داخل کشور، پژوهش حاضر در پی پاسخ‌گویی به این سؤال بود که آیا کیفیت زندگی اسلامی در رابطه بین کمال‌گرایی تحصیلی با هوش معنوی دانش‌آموزان نقش میانجی دارد؟

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

روش

روش تحقیق از نوع روش توصیفی-همبستگی و از نوع مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش حاضر، کلیه دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر کرمان به تعداد ۱۰۴۶ نفر بودند. حجم نمونه با توجه به تعداد افراد جامعه (۱۰۴۶ نفر) و براساس جدول مورگان ۳۷۰ نفر را در نظر گرفته است، تعیین شده است. با توجه به در نظر گرفتن احتمال ریزش و غیر قابل استفاده بودن برخی پرسشنامه‌ها، ۳۷۰ دانش‌آموز تعیین شد که پس از حذف پرسشنامه‌های ناقص تعداد ۳۴۲ دانش‌آموز در تحلیل نهایی مورد استفاده قرار گرفتند. که با استفاده از روش تصادفی ساده به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. بدین ترتیب که با مراجعه به آموزش و پرورش ناحیه یک شهر کرمان لیست مدارس متوسطه دوم و تعداد دانش‌آموزان هر یک از مدارس را به تفکیک مشخص و با قرعه‌کشی بین مدارس، انتخاب شدند.

ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش پرسشنامه‌های کیفیت زندگی اسلامی، کمال‌گرایی تحصیلی و هوش معنوی بود:

- پرسشنامه کیفیت زندگی اسلامی^۱: پرسشنامه کیفیت زندگی اسلامی توسط نژادمحمدنامقی و همکاران در سال ۱۳۹۴ ساخته شد. این پرسشنامه ۶۴ سؤال و چهار خرده‌مقیاس خدا (۱۲ گویه)، دیگران (۱۷ گویه)، خود (۲۲ گویه) و طبیعت (۱۳ گویه) دارد. پرسشنامه دارای طیف لیکرت از فوق العاده موافقم، کاملاً موافقم، موافقم، مخالفم و کاملاً مخالفم تشکیل شد. با توجه به نوع سؤال از جنبه مثبت یا منفی بودن، نمرات از ۰ تا ۴ در نظر گرفته شد. دامنه نمرات از ۰ تا ۲۷۲ می‌باشد.

1. Islamic Quality of Life Questionnaire

پایایی کل پرسشنامه با روش دو نیمه کردن و آلفای کرونباخ به ترتیب $0/63$ و $0/89$ و هم‌چنین در خرده‌مقیاس خدا $0/87$ ، دیگران $0/88$ ، خود $0/80$ و طبیعت $0/81$ گزارش شد. روایی پرسشنامه نیز با روش‌های روایی صوری، محتوایی و سازه‌ای مورد تأیید قرار گرفت (نژاد محمد نامقی، برجعلی، اسمعیلی، شفیع‌آبادی و باقری، 1394). در این پژوهش میزان ضریب پایایی با روش آلفای کرونباخ $0/77$ به‌دست آمد.

● **پرسشنامه کمال‌گرایی تحصیلی**^۱: این پرسشنامه یک ابزار خودگزارش‌دهی با ۲۲ عبارت است که کمال‌گرایی تحصیلی را می‌سنجد که توسط رسولی و بهرامی در سال ۱۳۹۵ طراحی شد. روش پاسخ‌دهی این پرسشنامه به این صورت است که برای هر یک سؤالات پرسشنامه پنج گزینه از پاسخ‌ها شامل «کاملاً موافقم = ۵»، «موافقم = ۴»، «نظری ندارم = ۳»، «مخالفم = ۲» و «کاملاً مخالفم = ۱» بود. حداکثر نمره ۱۱۰ و حداقل نمره برابر ۳۳ است و جمع امتیازات، میزان کلی کمال‌گرایی تحصیلی را نشان می‌دهد. برای تعیین روایی پرسشنامه کمال‌گرایی تحصیلی، تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی اجرا شد. برای اجرای تحلیل عاملی به روش مؤلفه‌های اصلی و اثبات این نکته که ماتریس همبستگی داده‌ها در جامعه صفر نیست، از محاسبه شاخص کفایت نمونه‌گیری (KMO) و آزمون کرویت بارتلت روی داده‌های حاصل از اجرای پرسشنامه کمال‌گرایی تحصیلی استفاده شد که KMO، $0/81$ و آزمون کرویت بارتلت $959/072$ می‌باشد. میزان پایایی پرسشنامه با روش آلفای کرونباخ $0/82$ گزارش شد (رسولی و بهرامی، 1395). در این پژوهش میزان ضریب پایایی با روش آلفای کرونباخ $0/80$ به‌دست آمد.

● **پرسشنامه هوش معنوی**^۲: این آزمون در سال ۱۳۸۷ توسط عبداله‌زاده، کشمیری و عرب‌عامری هنجار شده است. این پرسشنامه ۲۹ سؤال و دو خرده‌مقیاس درک و ارتباط با سرچشمه هستی (۱۲ سؤال) و زندگی معنوی با اتکا به هسته درونی (۱۷ سؤال) دارد که در طیف لیکرت پنج درجه‌ای از کاملاً مخالف = ۱، مخالف = ۲، تاحدودی = ۳، موافق = ۴ و کاملاً موافق = ۵ تنظیم شده است. دامنه نمرات از ۲۹ تا ۱۴۵ می‌باشد. میزان پایایی با روش آلفای کرونباخ در این مرحله $0/89$

به دست آمد. برای بررسی روایی علاوه بر روایی محتوایی صوری که سؤال‌ها با نظر متخصص روانشناسی تأیید شد. از تحلیل عاملی نیز استفاده شد (عبداله‌زاده و همکاران، ۱۳۸۷). در این پژوهش میزان ضریب پایایی با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۴ به دست آمد.

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش از آماره‌های توصیفی شامل میانگین و انحراف معیار و آماره‌های استنباطی شامل مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها از طریق نرم‌افزارهای Amos نسخه ۲۳ و SPSS نسخه ۲۲ انجام گرفت.

یافته‌ها

برای آزمون نرمال بودن متغیرها، از آزمون چولگی و کشیدگی استفاده گردید که نتایج آن در جدول ۱ ارائه گردیده است. همان‌گونه که مشاهده می‌گردد با توجه به این که بازه اعداد چولگی بین ۳ و ۳- و برای کشیدگی بین ۱۰ و ۱۰- می‌باشد، در نتیجه فرض نرمال بودن داده‌ها مورد تأیید است.

جدول ۱. نتایج آزمون نرمال بودن داده‌ها

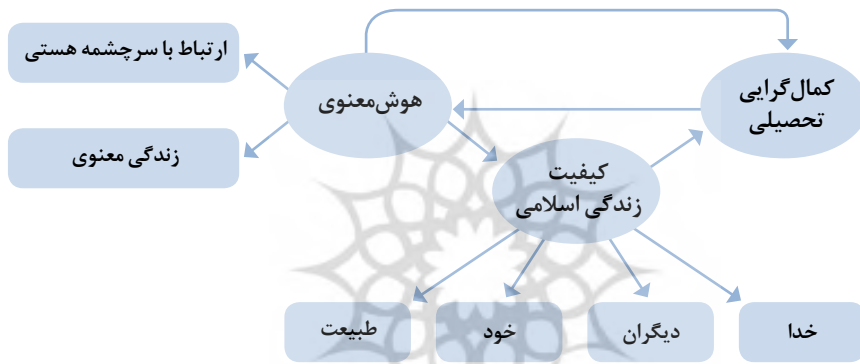
آماره	میانگین	انحراف استاندارد	کجی	کشیدگی
درک ارتباط با سرچشمه هستی	۳۴/۱۵	۵/۲۹	-۰/۷۰۹	-۰/۲۳۲
زندگی معنوی با انکا به هسته درونی	۳۱/۶۹	۴/۷۸	۰/۰۰۸	-۰/۲۵۵
هوش معنوی	۷۵/۵۴	۷/۸۶	-۰/۲۷۲	-۰/۵۱۴
خدا	۲۴/۴۷	۴/۶۵	۰/۶۵۸	-۰/۶۵۰
دیگران	۳۸/۸۵	۵/۲۴	-۰/۲۳۵	۰/۷۲۵
خود	۴۵/۶۲	۶/۶۰	-۰/۷۴۵	۰/۴۴۳
طبیعت	۲۹/۹۵	۵/۳۳	۰/۶۳۸	-۰/۷۰۵
کیفیت زندگی اسلامی	۱۴۵/۶۲	۱۷/۲	-۰/۲۰۳	۰/۸۴۶
کمال‌گرایی تحصیلی	۸۲/۲۴	۱۰/۰۵	-۰/۳۹۸	۰/۱۱۸

در این مرحله، تعیین می‌شود که آیا مفاهیم نظری به درستی توسط متغیرهای مشاهده شده اندازه‌گیری شده‌اند یا خیر. بدین منظور روایی و پایایی آن‌ها بررسی می‌گردد. پایایی هر یک از نشانگرهای متغیر مکنون، در مدل AMOS توسط میزان بارهای عاملی هر نشانگر مشخص می‌شود. ارزش هر یک از بارهای عاملی نشانگرهای متغیر مکنون مربوطه می‌بایست بزرگتر یا مساوی ۰/۵ باشد (عسکری و همکاران، ۱۳۹۹). در این پژوهش، تمامی مقادیر سنجه‌های مرتبط با متغیر مکنون بالاتر از ۰/۵ است. بنابراین می‌توان گفت این مدل اندازه‌گیری از پایایی کافی در زمینه نشانگرهای متغیرهای مکنون برخوردار است. بعد از بررسی نشانگرهای سازه و اطمینان از شناسایی پذیر بودن مدل نوبت به ارزیابی برازش مدل می‌رسد (جدول ۲).

جدول ۲. شاخص‌های برازش

شاخص	شاخص‌های نیکویی برازش	مقادیر مطلوب	مقادیر به دست آمده بعد از اصلاح	نتیجه‌گیری
	آزمون نیکویی برازش مجذور کای (χ^2)	$90 \geq$	۲۵۶/۳۴	-
مطلق	شاخص نیکویی برازش (GFI)	$90 \geq$	۰/۹۳۶	برازش قابل قبول
	شاخص نیکویی برازش تعدیل شده (AGFI)	$90 \geq$	۰/۹۵۶	برازش قابل قبول
تطبیقی	شاخص استاندارد شده برازش (NFI)	$90 \geq$	۰/۹۲۸	برازش قابل قبول
	شاخص برازش تطبیقی (CFI)	$90 \geq$	۰/۹۵۴	برازش قابل قبول
	شاخص برازش تطبیقی (TLI)	$90 \geq$	۰/۹۷۲	برازش قابل قبول
	شاخص برازش نسبی (RFI)	$90 \geq$	۰/۹۴۴	برازش قابل قبول
مقتصد	شاخص برازش هنجار شده (PNFI)	$0.5 \geq$	۰/۵۴۸	برازش قابل قبول
	ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب (RMSEA)	$0.08 \leq$	۰/۰۵۵	برازش قابل قبول
	نسبت مجذور کای به درجات آزادی (df/χ^2)	≥ 3	۲/۴۶۴	برازش قابل قبول
	درجه آزادی (df)	$0 \geq$	۱۰۴	
	(p - value)	$0.05 \geq$	۰/۰۰۰	برازش قابل قبول

با توجه به جدول ۲ مقدار RMSEA برابر با ۰/۰۵۵ می‌باشد، این مقدار کمتر از ۰/۰۸ است که نشان‌دهنده این است که میانگین توان دوم خطاها مقدار کمی دارد و مدل قابل قبول می‌باشد. همچنین مقدار کای دو به درجه آزادی بین ۱ و ۳ می‌باشد و میزان شاخص CFI نیز از ۰/۹ بیشتر می‌باشد. به طور کلی زمانی که حداقل سه شاخص مقادیری در بازه قابل قبول داشته باشند می‌توان گفت که برازش مدل خوب و قابل قبول است. هدف از اجرای SEM تخمین روابط بین متغیرها و آزمایش فرضیه‌های تحقیق است. با تحلیل داده‌ها، مدل معادلات ساختاری زیر حاصل شده است.

شکل ۲. مدل معادلات ساختاری

جدول ۳. روابط مستقیم متغیرهای مکنون بر یکدیگر

سطح معناداری	ضرایب مسیر			مسیر
	مقدار t	پارامتر استاندارد نشده	پارامتر استاندارد شده	
۰/۰۱۴	۱۱/۱۸۲	۰/۲۸	۰/۳۵	کیفیت زندگی اسلامی ← کمال‌گرایی تحصیلی
۰/۰۰۱	۸/۲۲۴	۰/۵۸	۰/۴۸	هوش معنوی ← کمال‌گرایی تحصیلی
۰/۰۰۱	۱۳/۷۱۶	۰/۰۶	۰/۴۷	هوش معنوی ← کیفیت زندگی اسلامی

نتایج به‌دست آمده از جدول ۳ نشان می‌دهد که رابطه مستقیم متغیر کیفیت زندگی اسلامی بر کمال‌گرایی تحصیلی دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر کرمان ($\beta = 0/35, t = 11/182, P < 0/05$) مثبت و معنادار است، همچنین رابطه مستقیم متغیر هوش معنوی بر کمال‌گرایی تحصیلی دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر کرمان ($\beta = 0/24, t = 8/224, P < 0/05$) مثبت و معنادار است. همچنین رابطه مستقیم متغیر هوش معنوی بر کیفیت زندگی اسلامی دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر کرمان ($\beta = 0/59, t = 13/716, P < 0/05$) مثبت و معنادار است.

جدول ۴. رابطه غیرمستقیم متغیرهای مکنون بر یکدیگر

سطح معناداری	ضرایب مسیر		مسیر
	پارامتر استاندارد نشده	پارامتر استاندارد شده	
0/009	0/04	0/23	هوش معنوی ← کمال‌گرایی تحصیلی با نقش میانجی کیفیت زندگی اسلامی

بر اساس نتایج به‌دست آمده از جدول ۴، رابطه غیرمستقیم متغیر هوش معنوی بر کمال‌گرایی تحصیلی دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر کرمان با نقش میانجی کیفیت زندگی اسلامی ($\beta = 0/23, P < 0/05$) مثبت و معنادار است.

جدول ۵. روابط کلی متغیرهای مکنون بر یکدیگر

سطح معناداری	ضرایب مسیر		مسیر
	پارامتر استاندارد نشده	پارامتر استاندارد شده	
0/014	0/09	0/55	کیفیت زندگی اسلامی ← کمال‌گرایی تحصیلی
0/001	0/58	0/48	هوش معنوی ← کمال‌گرایی تحصیلی
0/001	0/06	0/47	هوش معنوی ← کیفیت زندگی اسلامی

نتایج به دست آمده از جدول ۵، نشان می‌دهد که رابطه کلی متغیر کیفیت زندگی اسلامی بر کمال‌گرایی تحصیلی دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر کرمان ($\beta = 0/55, P < 0/05$) مثبت و معنادار است. همچنین رابطه کلی متغیر هوش معنوی بر کمال‌گرایی تحصیلی دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر کرمان ($\beta = 0/48, P < 0/05$) مثبت و معنادار است. همچنین رابطه کلی متغیر هوش معنوی بر کیفیت زندگی اسلامی دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر کرمان ($\beta = 0/47, P < 0/05$) مثبت و معنادار است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش بررسی نقش میانجی کیفیت زندگی اسلامی در رابطه بین کمال‌گرایی تحصیلی با هوش معنوی دانش‌آموزان بود. فرضیه اولی که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفت بررسی رابطه کمال‌گرایی تحصیلی و هوش معنوی دانش‌آموزان بود که نتایج نشان داد این رابطه معنادار است. نتایج این پژوهش با یافته‌های یحیی‌زاده، حسین‌زاده و کیاپور (۱۳۹۸) و Yadollahpour et al (2023)، همسو بود. در تبیین این یافته می‌توان گفت که برای کمال‌گراها نتیجه هر کاری یا شکست کامل است یا موفقیت کامل، بنابراین این خطای شناختی شکل گرفته آن بینش کافی در جهت شناخت خود و شرایط دارانمی‌باشند، بنابراین اصل هنگامی که با توجه به محورهای معنویت بینش کسب می‌نمایند، سبب کاهش کمال‌گرایی آنان می‌گردد. در تبیین این یافته‌ها بر اساس دیدگاه انسان‌گرایی می‌توان بیان نمود که هنگامی که انسان اهدافی اللخصوص غیر مادی برای حیات خود در نظر می‌گیرد (Prazeres, Passos, Simões, Simões, Martins & Teixeira, 2021)، همواره مواردی همانند: نیاز به تأیید بین فردی، تلاش برای عالی بودن، معیارهای بالا و... که ناشی از مباحث فرهنگی اجتماعی و سبک‌های تحولی افراد در فرایند رشد است، را کمتر در خود و تصمیم‌های معطوف به اهداف خود دخیل می‌نمایند و از طرفی دیگر با عنایت به آن که حضور معنا در انسان و آموزش و تعالی آن، آمیخته با مباحث فطری و سرشتی می‌باشد و در بطن آن همواره شمایلی از بینش، رسالت انسان و... در زندگی دارد، در نتیجه پذیرایی آن نیز توسط انسان غیر اجتناب است، همچنین این مباحث تاحدی عرفانی سبب ساز تفکیک انسان از متعلقات اجتماعی می‌گردد، که می‌تواند سبب ساز کاهش بازخوردها اجتماعی و عملکرد همانند آن که من باید همواره عالی باشم، شود. به‌طور کلی افراد کمال

گرا هنگام انجام کارها خلق و خوی خوشی ندارند زیرا به اندازه‌های نگران اشتباه کردن هستند که انرژی اندکی برای لذت بردن از چالش برایشان باقی می‌ماند و بر اساس دیدگاه شناختی کمال‌گراها در برخورد با مشکلات دچار ارزیابی‌های غیرمنطقی و تحریف‌های شناختی می‌گردند (Allen, Norton, Pulsipher, Johnson & Bunker, 2021). این‌گونه ارزیابی‌ها، نابخردانه و غیرمنطقی‌اند زیرا واقع بینانه نیستند و به تجربه‌ای منفی می‌انجامند. ارزیابی‌های غیرمنطقی مطلق‌گرا هستند و محتوای این‌گونه ارزیابی‌ها بر «بایدها»، «حتماً» و اصرار بر کامل بودن مبتنی است و از همین راه می‌توان آن‌ها را شناخت. از طرفی معنویت یکی از نیازهای درونی انسان است که در قلب‌ها و ذهن‌ها و در آیین‌ها، به ویژه در آیین‌های مذهبی وجود دارد. اما هوش معنوی زمینه تمام آن چیزهایی است که ما به آن‌ها معتقدیم و نقش باورها، هنجارها، عقاید و ارزش‌ها را در فعالیت‌هایی را که بر عهده می‌گیریم در بر می‌گیرد. هوشی که به واسطه آن سؤال‌سازی در ارتباط با مسائل اساسی و مهم در زندگی مان می‌پردازیم و به‌وسیله آن در زندگی خود تغییراتی را ایجاد می‌کنیم (سلاجقه، ۱۴۰۰).

دیگر فرضیه مهم و اصلی این پژوهش بررسی رابطه بین کمال‌گرایی تحصیلی و هوش معنوی با نقش واسطه‌ای کیفیت زندگی اسلامی در دانش‌آموزان بود. یافته‌ها نشان داد که کیفیت زندگی اسلامی در ارتباط بین کمال‌گرایی تحصیلی با هوش معنوی نقش واسطه‌ای دارد. نتایج این پژوهش با یافته‌های خوانساری و همکاران (۱۳۹۸)، صمدی (۱۳۹۵)، Zia, et al (2022)، سلاجقه (۱۴۰۰) و آشکارگر، اشکارگر، ذبیحی و سعیدی (۱۳۹۹) و Yadollahpour et al (2023)، همسو بود.

در تبیین این یافته می‌توان گفت که مفهوم کیفیت زندگی در مفاهیم دینی تحت عنوان حیات طیبه مطرح شده است؛ حیاتی که زندگی پاکیزه در همین دنیا و در حشر و نشر بودن با افراد دیگر را شامل می‌شود. سلامت و کیفیت محیط پرورش آدمی، در صلح و سلامت بودن با خدای خود، درون خود، هم‌نوعان خود و طبیعت است. این در حالی است که کیفیت زندگی در نظریه‌های غرب به احساس رضایت و بهزیستی درونی منوط است. کیفیت زندگی با رویکرد عینی مانند توجه به سلامت جسمانی و وضع شخصی (ثروت، موقعیت زندگی و...) عوامل اجتماعی و اقتصادی و هم‌چنین با رویکرد ذهنی مانند شادی یا رضایت فرد مترداف است. این رویکردها

به بعد ارتباط با خدا به عنوان یکی از ابعاد اصلی کیفیت زندگی توجه نکرده و حتی بعد ارتباط با دیگران را بسیار در کیفیت زندگی مؤثر ندانسته و بر بعد فردی بیشتر تأکید کرده‌اند. شناخت جایگاه واقعی خود و کرامت انسان، شناخت هویت و ویژگی‌های خود، حفظ حیات فردی (حفظ و مراقبت از جسم و روح، و ظلم نکردن به خود)، خویشستن داری و مبارزه با تمایلات نفس، رعایت عدالت، همکاری و کمک کردن با کیفیت زندگی مطلوب مرتبط است. هم‌چنین شناخت و عبادت خداوند، حسن ظن به خدا را در سلامت و کیفیت زندگی انسان مهم است؛ زیرا شناخت خداوند به عنوان یکی از ابعاد اصلی زندگی انسان و عبادت او می‌تواند در احساس رضایت و سلامت او تأثیر زیادی داشته باشد؛ هم‌چنین حسن ظن و امیدوار بودن به اودر احساس خوشبختی و آرامش خاطر انسان مؤثر است (نژادمحمدنامقی و همکاران، ۱۳۹۴). هوش معنوی برای شناسایی انتخاب‌هایی که در بهزیستی روانشناختی و رشد سلامتی کل بشر نقش دارند، امری لازم است؛ بنابراین، هوش معنوی مکانیسمی است که توسط آن کیفیت زندگی افراد، بهبود می‌یابد (Ma & Wang, 2020).

با استفاده از هوش معنوی به حل مشکلات با توجه به جایگاه، معنا و ارزش آن مشکلات می‌پردازیم. هوشی که قادریم توسط آن به کارها و فعالیت‌هایمان معنا و مفهوم بخشیده و با استفاده از آن بر معنای عملکردمان آگاه شویم و دریابیم که کدامیک از اعمال و رفتارهایمان از اعتبار بیشتری برخوردارند و کدام مسیر در زندگی مان بالاتر و عالی‌تر است تا آن را الگو و اسوه زندگی خود سازیم، که تمامی این مؤلفه‌ها سبب ارتقا سطح بهداشت روانی و به تبع کیفیت زندگی فرد می‌گردد، کیفیت زندگی مفهومی ذهنی دارد و برداشت هر فرد در مورد کیفیت زندگی به عنوان مفهومی چند بعدی مطرح می‌شود (اشکارگر و همکاران، ۱۳۹۹). که می‌توان دریافت نمود که کیفیت زندگی اغلب با استفاده از شاخص‌های عینی یا شاخص‌های ذهنی و به ندرت با استفاده از هر دو نوع شاخص‌ها اندازه‌گیری می‌شود، اما شاخص‌های کیفیت، می‌تواند از دو منظر مکانی و اجتماعی مورد تحلیل و بررسی قرار گیرد، که این دو نوع دیدگاه مکانی و اجتماعی به صورت پیوسته تعیین کننده بازخوردهای رفتاری فرد در محیط خواهند بود، به نحوی که کیفیت زندگی مکانی می‌تواند زیرساخت‌های عملکرد مثبت و منفی فرد را مشخص نماید و کیفیت زندگی اجتماعی نحوه ارتباطات اجتماعی دیگر افراد با این رفتارهای فرد

است که در محیط مدرسه این شرایط می‌تواند این‌گونه به‌نظر می‌رسد که زیرساخت‌های آموزشی و کلاسی و محیطی مدرسه از یک طرف و از جانب دیگر روابط با گروه همسالان و تعاملات دو جانبه با معلمان و مسولین مدارس از جانب دیگر تعیین‌کننده بسیاری از مؤلفه‌های روانشناختی از جمله خودپذیری، خوش‌بینی به عملکرد و دیگر موارد که سبب ارتقا سطح عملکرد فعلی فرد، شود (خوانساری و همکاران، ۱۳۹۸). بنابراین عملکرد تحصیلی یکی از رفتارهایی است که تحت تأثیر عوامل بیرونی و درونی مختلفی از جمله باورها، نگرش‌ها، کیفیت زندگی، رضایت از زندگی، نوع خودکارآمدی و نسبت دادن موفقیت‌ها و شکست‌های خود به عوامل بیرونی و درونی، چگونگی پردازش اطلاعات هویتی خود و میزان تعهد خود نسبت به ارزش‌ها، تکالیف و برداشت خود از توانایی‌های خود هنگام مواجهه با تکالیف می‌باشد (سلیمانی و همکاران، ۱۳۹۹). اغلب تجارب مثبت بر فرآیندهای ذهنی اثر مفید و مثبت دارند و تجارب توأم با شکست و ناکامی می‌تواند اثر ناگوار بر میزان خودکارآمدی، سطح انگیزش، بهزیستی ذهنی و به تبع آن پیشرفت تحصیلی داشته باشد. آنچه در این دوره از زندگی مهم به‌نظر می‌رسد و می‌تواند نوجوان را در مصائب و مشکلات زندگی کمک نمایند، ارزیابی مثبت و امیدوارانه او از خودش در چنین موقعیت‌هایی می‌باشد. هنگامی که دانش‌آموز از کیفیت زندگی مناسبی برخوردار باشد، دانش‌اندوزی را فرصت مناسبی برای بهبود مهارت‌های زندگی و افزایش خودکارآمدی تحصیلی خود می‌داند که این امر بهبود پیشرفت تحصیلی را به دنبال دارد. در جهتی دیگر نقش تعدیل‌گر کیفیت زندگی می‌تواند در شکل‌گیری فضای عاطفی و فکری فرد در ارزیابی خود هنگام مواجهه با رویدادها و حوادث گریزناپذیر زندگی تأثیر مهمی داشته باشد، طول این فرایند در اثر تکرار رفتارهای ارایه شده و تقویت‌های کسب شده خودکارآمدی فرد نیز بهبود یابد، آموزش و پرورش دیگر، خودکارآمدی تحصیلی باعث پیدایش باورهایی نزد فرد می‌شوند که می‌توانند بر میزان تلاش، مدت زمان تلاش و انعطاف‌پذیری در مواجهه با انجام تکالیف بیفزاید و بدین ترتیب شانس موفقیت خود در حوزه تحصیلی را افزایش دهد (García-Martínez, Landa & León, 2021). این پژوهش نیز مانند هر پژوهش دیگری با محدودیت‌هایی روبه‌رو بوده است. از آنجایی که داده‌ها با استفاده از پرسشنامه جمع‌آوری شده است و امکان سوگیری در پاسخ‌گویی به سؤالات وجود دارد. در پژوهش حاضر برای ارزیابی الگوی پیشنهادی از

روش مدل سازی معادلات ساختاری استفاده شده است، چراکه در آن نه تنها رابطه بین متغیرهای مختلف به شکل همزمان بررسی می‌شود. بلکه، مدل سازی معادلات ساختاری به متغیرهای واسط اجازه می‌دهد تا در مدل‌ها اضافه گردند؛ بنابراین نتیجه‌گیری علی- معلولی با احتیاط انجام گیرد. با توجه به محدود بودن جامعه‌ی آماری پژوهش حاضر (دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه) و منحصر به سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰، لذا نتایج حاصل، قابل تعمیم به سایر جامعه‌ها نمی‌باشد. استفاده از ابزارهای خودگزارشی که ممکن است با سوگیری نسبی پاسخ‌دهندگان همراه باشد. تفاوت‌های اقتصادی و فرهنگی نیز واقعیتی است که بر نتایج پژوهش‌هایی از این دست تأثیرگذار است.

با توجه به نتایج این پژوهش در بعد کاربردی به مسئولان وزارت آموزش و پرورش و سایر دست‌اندرکاران پیشنهاد می‌شود با کنترل شرایط آموزشی و در نظر گرفتن دوره تحصیلی که دانش‌آموزان در آن مشغول به تحصیل هستند، زمینه و توان انطباق دانش‌آموزان با مقررات، مطالب درسی، کسب شیوه یادگیری جدید، حضور در کلاس و برنامه مطالعه متناسب با دوره متوسطه فراهم سازند و در زمینه هوش معنوی و موفقیت تحصیلی سعی شود در مناسبت‌ها و امور مختلف از ایده و نظر دانش‌آموزان به‌طور جدی استقبال شود و با برگزاری جلسات مشاوره و فعالیت‌های کارگاهی برای دانش‌آموزان و خانواده‌ها در ارتقای هوش معنوی و موفقیت تحصیلی آنان مؤثر باشند. کیفیت زندگی اسلامی از طریق آموزش رسمی در متون درسی آموزش و پرورش و آموزش عالی مورد تدریس قرار گیرد.

در بعد پژوهشی پیشنهاد می‌گردد با توجه به این‌که پژوهشی در زمینه مشابه این پژوهش در کشور انجام نشده و با توجه به اهمیت آن در موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان، پیشنهاد می‌شود، تحقیقات بیشتر، وسیع‌تر و در سطوح مختلف تحصیلی صورت گیرد. انجام این پژوهش با جامعه آماری دانشجویان و در دانشگاه‌ها صورت گیرد و نتایج آن با پژوهش حاضر مقایسه گردد.

تشکر و قدردانی

از تمامی دانش‌آموزان مقطع دوم متوسطه شهر کرمان که در انجام این پژوهش به ما یاری رساندند، صمیمانه تشکر می‌گردد.

آشکارگر، راضیه؛ آشکارگر، زهرا؛ ذبیحی، ابوالقاسم و سعیدی، امید. (۱۳۹۹). رابطه کیفیت زندگی اسلامی معلمان با هوش معنوی دانش آموزان پایه هفتم شهر بندر گز. ششمین همایش ملی پژوهش‌های نوین در حوزه علوم تربیتی و روانشناسی ایران.

ایزدی، مهشید و جمعی ندوشن، فاطمه. (۱۳۹۶). بررسی نقش گرایش به اقامه نماز و هوش معنوی بر سلامت روانی دانش آموزان دبیرستانی منطقه ۷ شهر تهران. مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی. ۲ (۱): ۷۴-۵۳.

برزگر بفرویی، کاظم؛ رضایی پور، فهیمه و پاک‌دیده، طاهره. (۱۴۰۱). نقش هوش هیجانی و هوش معنوی در عملکرد تحصیلی به واسطه‌گری عمل به اعتقادات مذهبی و سلامت روان. روانشناسی و دین. ۱۵ (۳): ۱۵۱-۱۶۶.

تقی‌نیا، مریم. (۱۴۰۱). تبیین رابطه بین کمال‌گرایی والدین با خودکارآمدی تحصیلی فرزندان در بین دانش‌آموزان دختر. نخستین کنفرانس ملی مطالعات روانشناسی سلامت روان.

جعفری، سپیده و ملائی، زینب. (۱۳۹۸). نقش واسطه‌ای راهبردهای یادگیری خودتنظیمی در ارتباط بین هوش معنوی و پیشرفت تحصیلی. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی. ۱۹ (۲): ۴۲۲-۴۲۴.

حیدرپور، حسن؛ صادق‌زاده قمصری، علیرضا و سجادی، سیدمهدی. (۱۳۹۷). تحلیل تطبیقی راهنمای برنامه درسی دین و زندگی دوره متوسطه دوم با مؤلفه‌های سبک زندگی اسلامی- ایرانی. مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی. ۳ (۴): ۳۵-۶۶.

خوانساری، زهرا؛ مکاریانپور، الهه و دهقانی، عاطفه. (۱۳۹۸). بررسی رابطه کمال‌گرایی و کیفیت زندگی در بین دانشجویان دانشگاه علمی کاربردی فرهنگ و هنر شماره یک اصفهان. مدیریت فراگیر. ۵ (۱): ۳۷-۴۹.

رسولی خورشیدی، فاطمه و بهرامی، معصومه. (۱۳۹۵). ساخت و اعتباریابی کمال‌گرایی تحصیلی. دومین کنفرانس بین‌المللی پژوهش‌های نوین در مدیریت و علوم انسانی.

سلاجقه، آتنا. (۱۴۰۰). بررسی رابطه سبک زندگی اسلامی با هوش معنوی دبیران. پیشرفت‌های نوین در مدیریت آموزشی. ۲ (۴): ۷-۱۶.

سلیمانی، اسماعیل؛ سرشار، مهدیه و میرمهدی پورکوه کمر، سیدجواد. (۱۳۹۹). بررسی مدل روابط ساختاری بین هویت دینی و سرمایه اجتماعی با کیفیت زندگی: با آزمون نقش واسطه‌ای تمایز یافتگی خود در دانشجویان دانشگاه ارومیه. مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی. ۵ (۳): ۶۱-۸۲.

سیستانی الله‌آبادی، محبوبه، البرزی، محبوبه و خوشبخت، فریبا. (۱۳۹۹). رابطه بین متغیرهای هوش معنوی والدین و معلمان و شادکامی دانش‌آموزان دوره ابتدایی: نقش واسطه‌گری بهزیستی معنوی دانش‌آموزان. مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی. ۵ (۱): ۳۵-۶۰.

صمدی، نگین. (۱۳۹۵). بررسی رابطه کمال‌گرایی با کیفیت زندگی دانشجویان کارشناسی ارشد دانشکده علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز. دومین کنفرانس ملی روانشناسی و علوم تربیتی.

عبداله‌زاده، حسن؛ کشمیری، مهدیه و عرب‌عامری، فاطمه. (۱۳۸۸). هوش معنوی (مفاهیم، سنجش و کاربردهای آن). تهران: روانسنجی.

عسکری، فهیمه؛ منطری‌توکلی، علیرضا؛ منطری‌توکلی، حمدالله و زین‌الدینی، زهرا. (۱۳۹۹). روابط ساختاری سبک زندگی اسلامی و موفقیت تحصیلی با واسطه‌گری سازگاری با مدرسه در دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم. مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی. ۵ (۳): ۱۲۶-۱۰۱.

فلاح‌زاده، حسین؛ ربیعی فرادنبه، مریم؛ فرات‌یزدی، محمد؛ عابدی کوشکی، سارا و عیدی، فرشته. (۱۳۹۸). بررسی کیفیت زندگی بیماران مبتلا به سرطان سینه و عوامل مرتبط با آن در شهر یزد در سال ۱۳۹۵. مجله پرستاری و مامایی. ۱۷ (۸): ۶۷۳-۶۶۷.

کمری، سامان و فولادچنگ، محبوبه. (۱۳۹۵). اثربخشی آموزش معنویت درمانی بر میزان امید به زندگی و رضایت از زندگی نوجوانان. پژوهش‌های روانشناسی بالینی و مشاوره. ۱۶ (۱): ۲۳-۵.

نژادمحمد نامقی، عاطفه؛ برجعلی، احمد، اسمعیلی، معصومه؛ شفیع‌آبادی و عبدالله، باقری، فربرز. (۱۳۹۴). ساخت و اعتباریابی پرسشنامه کیفیت زندگی مبتنی بر آراء آیت‌الله جوادی آملی. فصلنامه علمی روش‌ها و مدل‌های روانشناختی. ۶ (۲۰): ۱۰۳-۱۱۴.

یحیی‌زاده، مهدی؛ حسین‌زاده، بابک و کیاپور، آذر. (۱۳۹۸). مدل‌یابی روابط ساختاری کمال‌گرایی تحصیلی با میانجیگری هوش معنوی بر اضطراب پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان. تعلیم و تربیت. ۱ (۱۴۳): ۵۴-۶۹.

REFERENCES

- Allen, G. E., Norton, A., Pulsipher, S., Johnson, D., & Bunker, B. (2021). I worry that I am almost perfect! Examining relationships among perfectionism, scrupulosity, intrinsic spirituality, and psychological well-being among Latter-Day Saints. *Spirituality in Clinical Practice*.
- Aden KA, Wahyuni CU, Prasetyo B, Winarno DD. Recovery time period and quality of life after hysterectomy. *Journal of Public Health Research*. 2020; 9(2): 20-27.
- Chen,W.W., Yang, X., & Jiao, Z. (2022). Authoritarian parenting, perfectionism, and academic procrastination. *Educational Psychology*, 42 (9), 1145-1159.
- Endleman, S., Brittain, H., & Vaillancourt, T. (2022). The longitudinal associations between perfectionism and academic achievement across adolescence. *International Journal of Behavioral Development*, 46(2), 91-100.
- Fernández-García, O., Gil-Llario, M. D., Castro-Calvo, J., Morell-Mengual, V., Ballester-Arnal, R., & Estruch-García, V. (2022). Academic perfectionism, psychological well-being, and suicidal ideation in college students. *International journal of environmental research and public health*, 20(1), 85-98.
- García-Martínez, I., Landa, J. M. A., & León, S. P. (2021). The mediating role of engagement on the achievement and quality of life of university students. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(12), 6586.
- Khosravi, S. A., Hosseinzadeh, B., Shojaee, A. A., & Sadeghi, J. (2020). Mediating Role of Spiritual Intelligence in the Relationship between Perfectionism and Life Expectancy among Administrators of Azad University in Mazandaran Province. *Journal of Religion and Health*, 8(1), 49-56.
- Ma, Q., & Wang, F. (2022). The Role of Students' Spiritual Intelligence in Enhancing Their Academic Engagement: A Theoretical Review. *Frontiers in Psychology*, 13, 842-857.
- Prazeres, F., Passos, L., Simões, J. A., Simões, P., Martins, C., & Teixeira, A. (2021). COVID-19-related fear and anxiety: Spiritual-religious coping in healthcare workers in Portugal. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(1), 220.
- Ziyayev, A. N. (2022). Pedagogical aspects of the use of educational values in the spiritual development of students. *International journal of research in commerce, it, engineering and social sciences*, 16(06), 86-88.
- Zheng M, Jin H, Shi N, Duan C, Wang D, Yu X, Li X. The relationship between health literacy and quality of life: a systematic review and meta-analysis. *Health and Quality of Life Outcomes*. 2018; 16(1): 1-10.
- Valles-Colomer, M., Falony, G., Darzi, Y., Tigchelaar, E.F., Wang, J., Tito, R.Y., Schiweck C, Kurilshikov A, Joossens M, Wijmenga C, Claes S .The neuroactive potential of the human gut microbiota in quality of life and depression. *Nature microbiology*.2019; 4(4):623-632.
- Yadollahpour, M. H., Nouriani, M., Faramarzi, M., Yaminfirooz, M., Shams, M. A., & Gholinia, H. (2023). Role of spiritual intelligence and demographic factors as predictors of occupational stress, quality of life and coronavirus anxiety among nurses during the COVID-19 pandemic. *Nursing Open*, 10(3), 1449-1460.
- Zia, M. Q., Naveed, M., Fasih, T., & Meero, A. R. (2022). Fostering individual behavior through quality of life variables: the role of Islamic work ethics. *International Journal of Ethics and Systems*, (ahead-of-print).